

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 12 kor.
Fél évre 6 kor.
Negyedévre 3 kor.

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 6 fill. Kereskedők és gyárosok külön árkedezményben részesülnek.

Nyílt tér sora 40 fillér.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség
és
Kiadóhivatal:

Földes Ede
könyvkereskedése
Főter 38. szám alatt,
hova ugy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők

Kéziratok nem adnak vissza

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Vármegyházunk felavatási ünnepén.

Méltatlanok lennénk őseinkhez, ha nemes hagyományait nem ápolnók azzal a hűséges gondnal, meleg szeretettel, csüggedetlen kitartással, mint ők tevők elődeik példája nyomán. Méltatlanok lennénk arra a bizalomra, melyet belénk helyezett vármegyénk közönsége, ha nem tartanók tiszteletben a mult dicsőségét, nagy tanulságait s nem erre építenék a jövő számára, melynek most mi vagyunk hivatott munkásai. Ám e hivatás nagy és súlyos felelősséggel jár. Mert mi a célunk s mi a feladatunk? Némde az, hogy élénk tevékenységben működjék minden téren a hazafias nemzeti szellem? némde az, hogy ez a hazafias nemzeti szellem áthasson mindent, egyéneket és intézményeket? némde az, hogy ez a hazafias, nemzeti szellem állandó, igaz valóság legyen, nem csak lobbanó fény?! némde az, hogy ez a hazafias szellem békét, egyetértést, kölcsönös bizalmat teremtsen, melynek nyomán áldás és jólét fakadozzon mindnyájunk számára, kik részt kívánunk venni a nagy munkában?

Önkénytelenül is ez érzemények kelnek fel lelkünkben, midőn Alsófehér vármegye közönsége ünnepre gyűl össze, új vármegyházunk felavatási ünnepélyére. Mintha még látnók a régi megyeház zöldes falait, öreg akácfaíait, melyek egyszerűségük-

kel úgy néztek ki, mint valami régi curia. Ugy is volt. Egy régi, sokszázados nemesi birtoknak öreg udvarháza volt az, egyszerű, lakályos, már kissé

lépelt. De a szellem nem változott. Végre leomlottak a régi falak is, és omladékaikon szebb, hatalmasabb, impozánsabb épület emelkedett, egy új vármegyház. Ám a régi szellem, a régi érzés megmaradt változatlanul s beköltözik immár diszes új hajlékába is. Ez avatja fel a termek, szobák, folyosók összességét igazán vármegyházzá, mert e szellem, ez érzés nélkül tornyos épületünk nem volna más, mint cizfa falak hideg tömege.

A Mindenható kegyelméből sokan vagyunk még, kik a régi nemes szellem örökségét ápoltuk a régi vármegyházban s ugyanezt vihetjük át az új fényes palotába is. Szívünk teljes örömevel teszszük ezt, mint a eszöndes, békés, de állandó fejlődés hű munkásai, kik hálásak tudunk lenni elődeinkhez, és komoly kötelességet vállaltunk utódaink közjava iránt.

Adja Istenünk, hogy új vármegyházunk az maradjon mindig, aminek emeltük: a hazafias,

Török Bertalan.

Alsófehér vármegye új székháza.

szűk s kissé ócska, de barátságos. Sok vihart látott, de sok ünnepséget is. Zivataros idők mosolygó napfényvel váltakoztak benne. Csak egy nem változott: a régi hazafias szellem, mely lecsendesíté a viharokat, lecsillapítá a forró szenvedélyeket s mosolygóbbá, kedvesebbé tevő az éltető, elevenítő napfényt. Rendre-rendre sokan elhagyogatták a régi curiát. Ki örök pihenőre tért, ki más pályára

nemzeti szellem tüzhelye, ahol híven ápoljuk mi és utódaink a magyar haza szeretetét, az uralkodónk iránti törhetetlen hűséget, az alkotmányos szabadságot és a közbékét, mely áldást és megelégedést áraszon vármegyénk minden hű fiára!

TÁRCZA.**A vármegye új székházáról.**

(A Közérdek eredeti tárczája.)

A vármegye új székháza, úgy amint az most már hazánk építő mesterei egyik legkiválóbbja, Alpár Ignác tervei szerint fennáll, annak a kitűzött feladatnak, hogy a vármegye közönségének ügyei ellátása és önkormányzata gyakorolhatásához megfelelő háza legyen, egyik igen érdekes megoldása.

A székház ugyanis úgy elrendezésében, mint az épületben elhelyezését találó hivatalok, a nagy- és kis ülésterem beosztásában, a hozzáférhetőség és közlekedésben a legczélsebb és talán minden e tekintetből emelhető igényeknek általában eleget tevő. Igaz, hogy ennek eléréséhez jó segítséget nyújtott az is, hogy a vármegye intező férfiai az őket jellemző egyszerű és előkelő felfogásuknál fogva nem komplikálták a feladatot azzal, hogy az épület fő- és alispáni magán lakosztályokkal is bírjon.

A czélsebb elrendezést és beosztást, a könnyű hozzáférhetőséget és minden irányban szabad mozgást főleg az tette lehetővé, hogy az első és második emelet sorban tartó nagy ülésterem és tartozékai a főhomlokzatról, egyáltalában az épület zöméből a mellékutczára fekvő nyugati szárny végére, hátra tolattak ki.

Ha ez a felfogás megtámadhatatlan éppen nem is — hiszen a vármegye székháza a vármegye közönsége megjelenésének, önkormányzati jogai gyakorlásának, ezekben nyilvánuló ereje imponálásának a gondolatát kell hogy felkeltse, ami a nagy épület centrumban kellene hogy végbe menjen és az emlékszerű külső hatásaiban is kellene, hogy e mozzanat szembe-

ötölő és domináló legyen — mégis az elrendezést és beosztást csakugyan áttekinthetővé és biztossá tette.

De amennyiben áttekinthetővé és biztossá tette a megoldás ez a módja az elrendezést, a belső beosztást: másfelől éppen azon mértékben nehezítette meg viszont az épület külső művészi kiképzését, a mely mindenképen csak egybefoglaló és harmonikus kell hogy ez esetben legyen. Csak hogy az épület — a nagytermet magában foglaló darab kivételével — minden egyéb részeiben és az igényelt helyiségek kiterjedése és számánál, a felhasználhatni vélt régi falak meghagyásánál fogva csupán az első emeletbe nyúló, a nagytermet és tartozékait magában foglaló darab pedig szükség szerűen a második emeletbe törő kellett hogy legyen. A nehézségeket növelte még az ugyan magaslaton levő, de a láttértől kissé félreeső építési telek fekvése, melyhez a vármegyét szép hagyományai fűzik, a főhomlokzatnak a megkötött egy emeletnyi magassága mellett való aránytalan hossza, az előtte fekvő szűk utcza, a megtarthatni vélt régi homlokzati fal, ablak és kapu kiosztása. Ellenben kínálkozott a város főterére kandikáló szögleten egy jelentős sarok-architektura eleállítása.

A magában nem sokat jelentő mansard-tető kiemelkedő részekkel többé-kevésbé gazdagon kezelve; a homlokzatokon a tömeghatást kereső vagy növelő kiugrasztások vagy beekelés talán toronyzerű felső végződésekkkel és főleg a főtérre letekintő sarok határos kiemelése és kiképzése lettek volna tehát a kisegítő eszközök arra, hogy a széttagolt, egymással súlyegyenben nem levő, úgy szólva különváló részek összhangzatos egységbe hozassanak és az egész mű egy megfelelő benyomás keltésére alkalmas legyen.

A kiváló építész ezen eszközök közül teljes mértékben élt a sarok határos kiemeléssel, ahova egy hatalmas torony, tulajdonképpen diszes bástya lön tervezve; az egygyé olvasztást különben sajátos és a magyar építő művészet egy nevezetes epochájával vonatkozásban levő mozzanatokkal kísérlette megoldani, olyképpen, hogy az utczai homlokzatokon a nagytermet magába foglaló toldalékon és a bástyán kívüli egyemeletes részek csupán homlokfalaiakon, ezek felmagasításával, a toldalék főpárkánya színvonalába jussanak és ezen felmagasított homlokfalak végződésétől — mint tűzfal-éltől a félereszek — a fedéllapok az udvar felé hajoljanak. Ehhez igen kedvező alkalmat, illetőleg mintát szolgáltatott az a homlokzat kiképzési mód, amely Felső-Magyarországon a Rákóczy idejében virágzott építkezési korszak számos épületén, első sorban magán az eperjesi Rákóczy-házon látható, diszes és jellegzetes kiképzéssel, a mezőnyökben sgraffito festéssel és igen érdekes csucsvégződésekkkel, ami által az építkezésbe egy bizonyos történelmi báj és inger hozatott be. Ezekhez járul még az a formás átmenetet képező, az épület tömegében jegezserűen kristályosult kis torony, amely a nagytermet magában foglaló épületrész csatlakozásánál igttatott be és amelynek már belső szerkezeti tartalma is a benne elhelyezett melléklépcsőben és ennek megvilágításában föllelhető, amíg azok a harmadik emeleti magasságig rugó rendkívül diszes homlokzat falmagassítások és végződéseik tisztán a külső hatásra céloznak és ugyszólva csak dekoráció jelleggel bírnak, és a mögöttük fekvő padlásokban és ezek megvilágításában ugyancsak csekély belső tartalmat és lényegét rejtenek el. A bástya kiképzése és diszítése természetesen a

Alsófehér vármegye ünnepi közgyűlése.

A mai nap reggelén ünnepi közönség özönlött Alsófehér vármegye monumentális székházának díszes nagytermébe, hol nagy lelkesedés és meghatottság közt folyt le az új épület felavató ünnepélye. Zeyk Dániel főispán, kit az oroszláncz rész illet meg ezen örömnapp érdeméből, 10 órakor meleg ováció közben megjelenván a közgyűlésnek nagy és díszes közönségtől zsufolt termében, üdvözli a törvényhatóság tagjait, ünnepi érzéstől áthatott hangon szól a nap jelentőségéről s átadja szót az ünnepi szónoknak, Gáspár János vm. főjegyzőnek, ki a következő szép beszédben szól a vármegye közönségéhez a monumentális épület történetéről:

Meltsóságos Főispán Úr!

Tekintetes törvényhatósági Közgyűlés!

Ünnepi érzés tölti el a törvényhatóság minden tagjának szívét, midőn a régi patriarchális időkre emlékeztető alház alacsony, nyomott termének egy év és öt hóval ezelőtt elhagyása után az azóta Isten segédelmével felépült új székház díszes közgyűlési termében először jövünk össze, hogy házunkat felavassuk. Mert bármily otthonosan éreztük is magunkat az elődeink emelte egyszerű házában, melyben az alkotmányos eszmék ebrédése, a szabadelvű intézmények iránt kivított hűreszek emlékei s a közbejött gyász és romlás napjai után nemzetünk új életre keltének s az ezeréves államlet megerősének jelenségei lebegtek körül, de bizonyára mindnyájunk lelkeben ért a gondolat, hogy a közigazgatás nagyban kitágult keretei, az újabb kor szükségai nemsokára megkívánják azt, hogy a régi egyszerű kor igényei közt épült megyeház helyébe a vármegye tekintélyének, a mai és a jövő szükségleteknek is jó ideig megfelelő, külseje és belsejében a kor haladását feltűntető, díszes és izléssel ékeskedő székház építessék. A benső óhaj alakot öltött, hivatott kezek vettek gondjuk alá az eszme életrekelését, a körülmények böcs mérlegelésével készítettek elő, hajtották végre a törvényhatóság áldozatkészségéből a munkát, s ime készen áll a díszes otthon, melyben törvényhatóságunk központi hivatalai egészséges, barátságos és szellemi munkára kedv-ébredést elhelyeztet találnak, a törvényhatósági bizottság es választmányai emelt érzést keltő, stilszerű termekben vezethetik az önkormányzat fontos feladatait. Fennáll a díszes palota, tanujaként annak, hogy köz-egyetértséssel, erős akarattal, aránylag csekély áldozatkészséggel nagy alkotások létesíthetők; fennáll, biztató jelül arra, hogy a törvényhatóság összetartása, együttérzése még gazdag erőforrásokat rejt magában.

S midőn szívünk örömmel telik el az eredmény felett s lelkünk előre látja a törvényhatóság megnyilatkozott erejének jövőre kihatásait, — helyén való még egyszer visszatekinteni a multra, meg egyszer elénkbe idéznünk a teljesített munka fázisait s méltatnunk azok érdemeit, kik abban fötényezők valának.

homlokzataikkal összhangzatos elemekkel van kezelve és a negyedik emeleti magasságban körülfutó nyílt oszlopos galleriájából minden irányban, különösen pedig az Érez-hegységre, a Maros terere — egész a deli Kárpátokig — a legszebb kilátás nyílik; előnyös lett volna a galleriánál szögleteken a sarkoszlopok helyett kissé vastokabb pillérek alkalmazása, ami a bástya felső részét nyugodtabbá tette volna.

Sok szó esik a felől hogy szebb és hatásosabb lett volna az épület, az elhelyezés, ha az telkén bennebb tolatik, úgy hogy a főhomlokzat a közjegyző háza homlokzata vonala meghosszabbításába jusson. Pedig egy a toronynak a Tövis-utca felől a Szentkirály-utca elejéről való teljes érvényesülése, mint a patakpart felett magasan álló főhomlokzatnak a főtér felé gyakorlandó hatásaért egy, a mint kivitelre került, az elhelyezés a legmegfelelőbb. Különbösen is a városfejlesztés során a patak jobb partján is előbb-utóbb létrejön a partfal és egy, bár keskeny új utca, létre kell, hogy jöjjön a főtér felől a mostani palló helyett a kocsijáratu hid is, a mi a Szentkirály-utca megbenítült forgalmát rendbe hozza és ami ellen terep, vagy elrendezés, vagy kiviteli nehézségek — a vele járó költségeken kívül — nincsenek.

A belső elrendezés már említett nagy előnye abban van, hogy a vármegyei hivatalok helyiségei földszint emeleten egymás mellett úgy fekszenek, hogy azokhoz kényelmesen, zavarok és zavarások nélkül hozzá lehet jutni, és e mellett azok között az érintkezés igen könnyű. Ezen szempontból történt főleg a nagy ülésterem kihelyezése, azonban e kihelyezés mellett is egy a nagyteremhez és a mellette fekvő kis ülésteremhez is a főbejáratról a megtöres nélküli nagy fölépcsőn keresztül könnyű és közeli a hozzájutás. A fölépcső

Ösi — már a XII században fennállott — vármegyénk csak az utolsó században birt való állandó székházzal. A régi, tanácskozás és törvénykezésre csak időnként összeülő megyei igazgatás el lehetett rendes hivatali helyiség nélkül s hosszú századokon át a vármegye minden részén tartott vándorgyűlések valának gyakorlatban, jöhetnek már a XV. században Nagy-Enyed megyei székhelyül tünik fel II. József császár központosító kormányzata rendelte el állandó székházak építését s ezen rendeletek hatása alatt indult meg megyénk alkalmas telek keresésére, míg végre az 1792. évi november 29-én a Miksa atyafiaktól haterer magyar forinton megvásárolt telken nagyjából robot munkával összehordott vegyes építési anyagból gyakorlatlan s a rossz munkáért büntetni is kellett mesteremberekkel több évi munka után 1808. évben fejeztetett be régi megyeházunknak földszintes, négyszögű főépülete, amely mellé 1820. év körül a később megyei árvászeki helyiségül szolgált egyemeletes börtönépület emeltetett. Nagy-Enyednek 1849. évi január 8-iki felülvizsgálata alkalmával a vármegyei főépülete is le- és beégett s 1858-ig romjaiban hevert, midőn az akkori német kormány, melynek járási hivatala addig az emeletes börtönépületben helyeztetett el felepítettte s hivatalait bele költöztette. 1860-ban az októberi diploma alapján bekövetkezett restitúció a vármegyét újra birtokba helyezte. Meg főispánunk Ó Meltsósága boldog emlékeztető édes atya Zeyk Károlynak 1875-ben történt főispáni kinevezetéseig a főépületnek a kaputól jobbra eső része csak főispáni lakás és irodául szolgált s az összes hivatalok a kaputól jobbra eső nagytermet követő nyugati szárnyban valának összeszorulva. 1875-ben vette használatba az egész épületet a vármegye. 1880-ban alakítottatott levellari helyiséggé a hátsó udvaron fennállott istálló és kocsiszin.

A nyugati börtönépület emeleti részeibe az igazságszolgáltatásnak a megyétől elvétele és államosítása alkalmával 1872. évtől kezdőleg a megyei árvászek lett elhelyezve.

A régi épület a közigazgatás szükségleteinek mindinkább elégtelennek bizonyulván, különben is egyes részében nedvtartó, kevéleg nem szellőztethető és megfelelőleg nem világított lévén, 1894. évi október hó 8-án Szilágyi Farkas, Sándor János, Török Daniel, dr. Kovács Ödön, dr. Boz József, Ciner József, Folyovich Sándor, dr. Winkler János, Szalánty Lőrincz, ifj. Winkler János, gr. Bethlen Sándor, Meggyes Baiut, Gáspár János, dr. Varró László, Török Bertalan a következő indítványt terjesztették az állandó választmány útján az 1894. évi október hó 25-ikére összehívott őszi közgyűlés elé:

„Tekintettel a vármegyei házuk régi épületében levő helyiségek elégtelen és ezelszerűltlen voltára; tekintettel arra, hogy minden dísz nélkülöző közgyűlési termünk alkalmatlan és a céljuk kevélen meg nem felelő; tekintve, hogy a szükséges tanácskozási helyiségek is hiányzanak, s végül azon indokból, hogy vármegyénk a közelgő millenniumra egy díszes középületet emeljen állandó emlékül — indítványozzuk, miszerint vármegyénk közön-

és nagyterem bejárata közötti nagy előcsarnok és a zárt folyosó igen alkalmas és kellemes benyomást tevő gyülekezési hely.

Az impozáns nagy lépcső azonban az érkezőre azt a hatást, amelyet kellene hogy felkeltsen, nem teszi, mivel a belépő tért követő és közvetlen a lépcső alatt fekvő kiemelt előtér alacsony és szűk, és a perspektiva kifejlődését meg nem engedi. Alacsony volta részben onnan származik, hogy a bejáratról jobbra és balra eső földszinti hivatalok között egy lépcsős lemelyesztés, nehogy a közlekedhetőség könnyűsége és biztonsága feszélyezve legyen, megengedhető nem volt; kiterjedését pedig a keleti szárny közelsége és ennek megvilágítása feltétele zárta ki.

Hátra volna még pár szót szólni a vármegye közönsége nagyterméről, a kis ülésteremről, a hol a legfontosabb tanácskozások folyni fognak, a hivatalos helyiségek alkalmas voltáról, arról a nagy levellárról a nagyterem alatt, amely az ilyenemű helyiségek mintájául szolgálhat, mindezek kiállítására és díszítésére kevéleséről és a berendezéséről. Ezek azonban annyira a mennyire szólnak magukért és csak annyi legyen itt fölemlítve, hogy — kivéve a kistermet, amely kiállításában egy bizonyos mértékig ünnepélyesen lön tartva — a halvány, vagy derűs színekkel inkább egy vidám, tetszetős benyomás érzése felkeltése tartatott szem előtt; hogy azok, kiknek ez épületben a közügyek elővitelén folyton munkálniuk kell, lakályos hivatalos otthonukat találják itt, és a vendégképpen jelentkező gazda, a vármegye közönsége, kellemes benyomással jöjjön és távozzék.

Az Isten áldása legyen az épületen és az abban kifejtendő munkában!

ségének minden újabb megterhelése nélkül az eddigi keretben nyerhető fedezettel, vármegyei házuk földszintje emeletre kiépíttessék; a terv és költségvetés s a fedezet iránti javaslattal vegett egy bizottság küldessék ki.*

A közgyűlés 156 jkvi. számú határozatával ezen indítványt elvileg magáévá tevén, a gyakorlati kivitel érdekében javaslattal a főispán Ó Meltsósága elnöklété alatt egy nagy, törvényhatóságunk jelesebb tagjait magában foglaló bizottságot küldött ki.

A bizottság meggyőződve affelől, hogy a kellő elhelyezés csak az árvászeki külön épületnek is befoglalásával lesz elérhető, miután 1895. év folyamán Nagy-Enyed város a vármegyei ház tervbe vett építését céljából egy mellekuteza nyitása végett a Sárpataki-féle házas telket akkori tulajdonosa nagyklóptiv. Pogány Györgytől 5500 forint vételáron megvette akként, hogy a vételár fele a vármegye részéről megtéríttessék, s ezen vásárhoz vármegyénk törvényhatósága 1895. évi okt. 29-iki közgyűlésén 77. jkvi. szám alatt hozzájárult, ezen új utcára oldalhomlokzat tervezésével s a négyszögépület nyugati és déli összekötő szárnya lebontásával a többi részek egy emeletre vétele mellett a tervek és költségvetést Király és Zyzda tordai építő-mesterek által elkészítette s a kir. építészeti hivatal részéről részletes átvizsgálás után 77.401 forint 64 kr. költséget előirányozva, az 1896. évi november 21-én tartott közgyűlés elé terjesztette. A közgyűlés ezen tervet elfogadta, azonban m. kir. belügyminiszter ur 1896. évi február 16-án 14.450 sz. a. kelt leiratával azt beosztási, szerkezeti és szepeszeti szempontokból kivételre alkalmasnak nem találván, az épület homlokzatának az utca-vonalától 10 méterre betolásával ily szakmában jártas műépítész által új terv készítését kívánta.

Az 1897. márczius 30-iki közgyűlés a betolást, tekintettel, hogy ez esetben a régi földszinti falak használhatatlanná válnának s a reá fordítani szánt összeget jóval túlhaladó költséggel teljes újraépítés szükségesége állana be, nem tartotta elfogadhatónak s felterjesztést intézett a homlokzatvonal megtarthatása iránt, felhatalmazván az építető bizottságot, hogy miniszter ur ez iránti engedélye leérkezése esetén a tervet és költségvetést szakértő műépítésszel újra dolgoztassa.

Belügyminiszter ur a felterjesztésnek helyet adván, az építető bizottság elnöke megnyerte Alpar Ignác, a monumentális középületek tervezésében országos híru műépítész új terv kidolgozására, ki is a beosztási tervezetet a megyei tisztséggel egyetértőleg megállapítván, az ezen épületben kivitelre jutott új terv minden tekintetben sikerült beosztással, külsejében Rákóczy korabeli magyar történelmi renaissance formákban kiképezve, 126.921 forint 64 kr költség előirányzattal elkészítette. Az építető bizottság által ezen, az 1898. márczius 26-iki közgyűlésen előterjesztett, a megyeház telken kiválóan érvényesülő, impozáns benyomást keltő tervezet elfogadtván, tekintettel a költség nem számított nagy mérvére, a közgyűlés tervező műépítész felkérte a külső formák és beosztás megtartásával megtehető egyszerűsítésekre. Ez irányban a tárgyalások befejeztetvén, az egyes részében módosított tervet és mérsékelt költségvetést az 1898. évi október hó 29-iki közgyűlés 190. jkvi. számú határozattal a kivitelre végleg elfogadta s azoknak m. kir. belügyminiszter ur által jóváhagyása leérkezése után az árlejtés kiírásával és megtartásával az építési bizottságot megbízta.

Az új székház műszaki műveletei m. kir. belügyminiszter ur jóváhagyását 1899. évi január hó 28-ról 4111. szám alatt megnyervén, a versenytárgyalás 119.333 forint 83 kr kiírás összeggel azon év június 5-re kiűzetett, melynek eredménye alapján az építést Ince Lajos nagyváradi jó hírnevű s a tervező műépítész által is ajánlott vállalkozó nyerte el 8 és 1/4% árengedéssel 109.488 forint 79 kr vállalati áron, akivel kötött építési szerződést az 1899. évi június 22-én tartott rendkívüli közgyűlés jóváhagyta s ugyanekkor jóváhagyta az építető bizottság azon intézkedését, hogy a munka-tervek és részlet-rajzok elkészítésével a tervező műépítész bizta meg.

Mindezen intézkedéseket m. kir. belügyminiszter ur is jóváhagyván, az árvászek épületének 1899. augusztus havában lebontásával az alaprakás azon év augusztus hó 25-én a nyugati szárnyon kezdetét vette, s a földszint a levellárt, első és második emeleti magasságban a nagy és kis gyülestermet magában foglaló kiemelkedő épületrész falai már ezen évben egészen felemeltettek és a tél folytán be is fedettek. Az alapozás a nyugati szárnyon a szeglet felé folytatvatván, meg kellett kezdeni a négyszög épületnek a közgyűlési terem felőli lebontását; s az október 28-án tartott őszi közgyűlés után ledöntettek a 91 évig fennállott közgyűlési terem falai, a melyek közt az 1830—1848-ik évek között erdélyi hazarészünk legjelesbjei részvételével folytatott tanácskozások Alsófehér vármegyének az erdélyi részek vezér-vármegyeje nevével vívták ki.

Az 1899. év telt a megyei tisztség még a régi épületben húzta ki, az árvaszék már augusztus 1-én beruházta költözött. 1900. március elején a vármegye központi hivatalai Nagy-Enyed város régi városába átköltözvén, megkezdődött a régi négyoszlopú épület további bontása, melynek folytán kiderült, hogy az egész épület csaknem teljesen tarthatatlan, kellő alapozás nélkül, laza, össze nem függő vegyes anyagból vala építve, minek következtében az északi és keleti szárnyon megtartani tervezett földszinti falakból majd semmi sem vala az új építés alapjait felhasználható.

1900. március hó 31-én helyezett el a saroktorony beton-alap tömljébe a falazat alatti északnyugoti szegleten az azon napon együtt volt közgyűlés tagjai által aláírt szokásos alap-letételi emlékirat.

A földszinti falak nemhasználatása oly mérvű több munkát eredményeztek, hogy a vállalkozó, bár az egész épület még a nyár folyamán fedel alá került, a kitűzött építési határidőre, 1900. év október hó 1-ére, a belső berendezéssel kesken nem lehetett s ezen munkák, úgy a telek- és utcarendezés nagy mérvű kinőtt munkálatai csak november havában lettek befejezhetők. Az épületnek hosszabb ideig előzetes fűtése után a központi hivatata október hó 11-én, az árvaszék december hó 18-án költöztek be új helyiségeikbe. A régi butoroknak helyreállítása és a szükséges új butorok beszerzése az egész télen folyamatban volt s csak közelebből fejezték be a levéltár berendezésével. Disztermünk világitási berendezésére sem kerülhetett még sor.

Az építkezés teljes költségei még nem voltak leszámolhatók, mivel a végleges számbavétel és vizsgálat a től behatásának szükséges bevétele miatt csak a tavaszal lesz foganatosítandó; de már, mint a múlt őszi közgyűlésen bejelentve lón, a meghagyott tervezett régi épületrészek nem használhatása s a biztonság és celszerűség okából teljesített több munkák a 44.000 koronát valamint a berendezési költségek a 20.000 koronát el fogják érni s így, hozzászámítva az előmunkálatok, tervezés, részletrajzok, felügyelet és az új utca nyitáshoz hozzájárulási költségeit is, új székházunk berendezve 300 ezer korona körüli költségre fog kerülni.

Csak röviden említem meg, hogy az építési költségek eddig fedezetüket találták az 1896. évtől kezdve a megye területén fizetett összes egyenes állami adók után kivetett 1%-os rovatalból az építésre a múlt évben felvett kölcsön kamatozása megkezdéséig begyűlt összegben, a m. kir. belügyminiszter úrtól 1899. és 1900. évekre kapott 16.000—16.000 korona és 1901. évben folyósítandó ugyanannyi államsegélyben, végül a magyar kereskedelmi banktól felvett, a folyó évi március 31-iki közgyűlésen 19-ik számú határozattal megszavazott kölcsönkötvény alapján 225.800 korona névértékű, 221.284 korona készpénzzel kifizetett, 12.500 korona annuitással 50 év alatt törlesztendő és kamatozandó kölcsönben.

A még szükséges berendezések, a régi levéltárepület helyreállítása és a szükséges gazdasági épületekre utolsó közgyűlésünk még 20.000 korona államsegélyt kért.

A fentiekben összefoglalván székházunk építésének történetét, a műszaki méltatást nem tekintem feladatunknak; ott áll az épület minden részletében mint nyitott könyv a tkts. törvényhatóság minden tagja és a nagy közönség előtt. Lehetnek és bizonyára vannak is némi hiányai a tervezésnek, de egészében a mű — mely csak egy levélke az ő alkotásai koszorújában — nem méltatlan a tervező Alprá Ignác műépítész országos hírnevéhez. Az építés kivételénél elismeréssel kell lemnünk a vállalkozó Ince Lajos szolid becsületes munkája s az építkezés körüli előzetes viselkedése iránt.

Mely köszönettel, elismeréssel és hálaival kell adoznunk azon felekkel, gondolkodásu, a vármegye érdekeit annyira szívén viselő, avval teljesen összeforrt férfiu iránt, kiből új székházunk létesülhetésének főtenyezőjét tisztelhetjük. Vármegyénk méltóságos főispánja azonban egész szívvel-lelekkel tette magáévá a megyei székház felépítésének eszméjét; mint az építési bizottság elnöke ő vezette a munkát minden részleteiben a legnagyobb gondnal, figyelemmel; ő nyerte meg annak a m. kir. belügyminiszter ur érdeklődését, eszközölte ki a számot tevő államsegélyt; ő járt közben — mikor 1899. év őszén a pénzügyi válság miatt az építési kölcsön felvehetésére nézve a tárgyalások a pénzügyi bizottsággal fennakadtak — a m. kir. pénzügyminiszter úrnál, hogy egy a kormányval összekötötésben álló bank által vármegyénk részére 60.000 korona függő kölcsön adassék Ezen ünnepélyes napon közelebbünk méltatni és megörökíteni Ő Méltóságának az építés körüli elévülhetlen érdemeit, valamint hálaival emlékezünk meg a magyar kormány jelentékeny támogatásáról.

Nem kevésbé van lekötelezve vármegyénk törvényhatósága az építés műszaki ellenőrzője Albert Iván kir. főmérnök kir. építészeti hivatali főnök urnak az építés körüli rendkívüli tevékenységéért, ki minden leg-

kisebb részletében a legnagyobb lelkiismerettel ügyelte fel, irányította az építést, egészítette ki, pótolta nagy gyakorlati érzéssel és műgondnal a tervezet hibáit, s vállalta el a legnagyobb készséggel a berendezésnek oly sok águ megfigyelést, izlést és nagy fáradságot kívánó munkáját.

Készen áll tehát a tkts. törvényhatóság aldozat-készségéből és a hivatott tényezők munkája általa a magyar közgazdaság ezen díszes esernoka úgy is mint a magyar állam 1000 éves fennállásának emlékére kezdeményezett emlékmű melyben a diszterem fenntartott falrészén fog elhelyeztetni a millenniumi diszközgyűlés haladó határozatát megörökítő márvány-tábla. És áll e ház mint határemlék a most lelet század és a megkezdődött új között, jelképezvén egyfelől, ha visszafelé nézünk a múlt század elején épült régi házzal összehasonlítva egy évszázad alatti haladásunkat, fejlődésünket; másfelől, ha előre tekintünk mint buzdító és biztató jel arra, hogy törvényhatóságunk régi tradícióhoz híven mindig az alkotmánytisztelést által vezetve fog előre törni, és fenn lobogtatni a szabadelvű haladás és fejlődés zászlóját. Hassa tehát át ez ünnepi napon, melyen e házat a megye tanácskozó és kormányzó helyeül átvesszük, mindnyajunk egész volóját azon erő és öbitalom mely a további fejlődő élet, a megye javára való további alkotásoknak forrása kell legyen.

És midőn a nagy munka befejezésénél állunk, ne feledjük el, hogy embere a munka, Istene az áldás. Hálátelt szívvel emelkedjék lelkünk a Mindenek Urához, kerve, hogy legyen áldása a házon, terjessze ki felette fenntartó kezét az idők végtelenségig; és áldja meg azokat, kik e házon tanácskoznai, a megye és haza javára dolgozni hivatnak; töltse ki reakjuk az az igazságnak és szeretetnek lelkét. Adja a Mindenható, hogy boldos és igazságos kormányzat alatt a vármegyének minden lakója egyesüljön és forrjon egybe a hazaszeretethez; s nemes és vállvetett munkával viragozzék fel ezen anyai verkeresztiséget kiállott város, melyet elődemk a mi székhelyünkül kiválasztottak; viragozzék fel a vármegye minden városa és községe. Szálljon Isten minden áldása a szeretett hazára, annak összes népére, kormányzó férfaira, és áldja meg Isten sokszorosan, kire szívünk minden pillanatban hódoló tisztelettel gondol: a legelső magyar embert, a koronás Királyt.

Perzekig tartó lelkes tüntetés ragadta magával a közgyűlés tagjait s a szép közönséget, mely fokozódott akkor, mikor Gáspár János főjegyző felolvasta az állandó választmányának a felavatás ténye megörökítéséről hozandó közgyűlési határozat szövege iránti javaslatát. Történelmi jelentőségű pillanat az mindig, midőn sok viszontagság után, sok küzdelem és aggodalom között az ünnepi hangulat melegében felengednek az őszinte örömtől és jóindulatot lenyűgöző mindennapi érdekek sivar kötelékei s egy nagy vármegyei közönsége egyesül a lelkesedésben s a hazaszeretethez. Ilyen pillanat volt az, melyben elfogadtattott a következő határozat:

Alsófehér vármegyei törvényhatósági bizottsága a vármegye újra épített székháza disztermében a mai napon először összegyűlvén:

hálát ad az isteni gondviselésnek, hogy a közakarattal a vármegyei össztartása jeleüli emelt díszes és monumentális székháza felépíthetőségét megígítette, melybe a vármegye központi hivatalai előzőleg 1900. évi december bava 10-én beköltözvén, most már az azóta berendezett disztermének is használatba vételével azt ünnepi érzéssel felavatja;

hálásan emlékezik meg mindazon tagjairól, kik az új épület emelésére a mozgalmat megindították, népszerűsítették, s kiváló hálát és elismeréssel méltatja és örökíti meg az eszme vezetője annak valódi életre kelője, méltóságos zeykfalvi Zeyk Dániel főispánjának az építkezés körüli érdemeit, ki mint az építési bizottság elnöke, a legnagyobb érdeklődéssel, minden részletében odaadó figyelemmel és műgondnal vezette az építés ügyét; nyerte meg arra a magyar kormány érdeklődését és támogatását, mely támogatásról ez alkalommal is hálás érzéssel emlékezik meg;

elismerő köszönettel méltányolja az építés műszaki ellenőrzője Albert Iván kir. főmérnök építészeti hivatali főnök aának a nagy mű sikeres befejezése körüli érdemeit, ki teljes odaadással, legnagyobb lelkiismerettel, fáradságot nem ismerve, kiváló szakértelem és műizléssel ügyelte, irányította az építést, pótolta a tervezés hiányait s vette magára és fejezte be nagy utánjárással a berendezés gondját.

Legyen Istennek áldása e házon, állion rendületlen hosszú időközön, lakozzék abban törvény és igazság s legyen állandó tanuja a vármegye összes lakói együtt-érzésének, a hazaszeretethez egybeolvadásának!

A határozat kijelentése után Csató János alispán állott fel és lelkes beszédben átvette a gondozására bízott épületet. Majd az őz Miksa Elek jelentkezett szólásra, s miután kegyeletes szép szavakban emlékezett meg a régi épület történetének vezérfőfőiről, versekbe foglalt és lendületes szép imát mondott áldásul a vármegye és haza jövőjére. Az erre következő és véget érni nem akaró lelkes tüntetésben ért véget az ünnepi közgyűlés délelőtt 11 órakor.

A gazdasági egyesület évi közgyűlése.

Az Alsófehérvármegyei Gazdasági Egyesület ez évi rendes közgyűléset e hó 25-én — hétfőn — délelőtt 11 órakor tartotta meg a vármegyei ház kis közgyűlési termében. Zeyk Dániel főispán, gazdasági egyesületi elnök, a közgyűlést a következő szép és tartalmas beszéddel nyitotta meg:

T. Gazdasági Egyesületi Közgyűlés!

Egyleti működésünk lefolyt évéről részletesen be fog számolni egyletünk buzgó titkárnak jelentése. Én a magam részéről minden szám-adatok mellőzésével örömmel konstatalom, hogy a lefolyt évben egyletünk minden irányban fejlődött, izmosodott, s mind inkább elfoglalja közeletünkben azon tert, melyet számára helyzete és a viszonyok kijelölnek.

A gazda-társadalom mind több és több érdeklődéssel kísérli működésünket s bizalma elenkülni kezd irántunk, minek örvendetes folyamánya tagjaink szaporodása, mind nagyobb és nagyobb mérvben veszi igénybe közvetítésünket, fordul kisebb-nagyobb ügyekben hozzánk, mi ügyforgalmunk növekedésében jelentkezik.

E kedvező jelentések láttára nem szabad elbizakodnunk; sok, sok még a tenni való; nagy, igen nagy az az ut addig, míg egyletünk a hozzá természetszerűen fűződő kívánalmaknak teljes mértékben megfelelhett s betöltendő azon úrt, melyet betölténi hivatva van, és a mig egészen teljesítendő üdvös hivatását. Csekély eszközök állanak rendelkezésre; fejletlen, nehéz viszonyokkal kell küzdenünk; haladásunk lassu, de már magában az a haladás konstatalható örömmel tölt el s feljogosít és erőt kölcsönöz a további működésre. Hogy további működésünknek sikere legyen, számítok rá, s talán a tapasztalatok alapján joggal, hogy vármegyénk gazdaközönsége saját érdekében is nem fogja továbbra sem megvonni támogatását, s minket a gazdasági élet fejlesztése körüli működésünkben hova-tovább hatásosabban fog támogatni.

Hogy a lefolyt évben, daczára a rendkívüli nehéz viszonyoknak, egyletünk beléletében és kihatásaiban további fejlődés mutatkozik — eltekintve a gazdaközönség közreműködésétől — főként köszönhetjük a földmívelési kormány jóindulatú, hatékony támogatásának, melyet a lejárt évben fokozott mértékben volt alkalmunk tapasztalni.

De nemcsak mi, nemcsak egyletünk, de a hazánk egész mezőgazdasági társadalma örömmel és hálaival tapasztalja a földmívelési kormány és annak vezetője dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter ur Ő Nagyméltóságának soha nem lankadó, a gazdaság minden ágára kiterjedő éber, lankadatlan figyelmét, mely epp úgy kiterjed a legkisebb részletekre, mint amilyen prompt jelentkezik nagy epochális alkotásaiban. Nagy szociális bajok orvoslása közben nem téveszti szem elől a termelési ágazatok legjelentektelenebbjeit sem s mig intézményes alkotmányával építi a jövőt, nem feledkezik meg a jelen sajtó sebeinek kötözgetéseiről. Valóban nem tudom, hogy támogatása, biztatása, irányítása az erők tömörítése nélkül miként tudná mezőgazdaságunk a mai nehéz viszonyokat túl élni! Indítványozom, hogy mai közgyűlésünk jegyzőkönyvének első pontja legyen a köszönet, a bizalom, a ragaszkodás kifejezése Ő Nagyméltósága iránt.

Mig egyleti életünk előnyös fejlődését örömmel és bizalommal üdvözölhetjük, — fajdalom — közgazdasági viszonyainkban kevés megnyugtató momentumot, kevés biztató nyug-pontot találunk s közgazdaságunk ziláltsága, feszültsége a minden percben kitöréssel fenyegető kritikus helyzetek elszenvedésére, süggesztő hatást gyakorolnak a szemelőre.

E helyzet komoly aggodalmakra ad alkalmat és kötelességévé teszi mindenkinek, hogy a nehézségek ellen saját jól felfogott érdekében is helyzete és viszonyaihoz mérten védekezzen. Fáradhatatlan, körültekintő munkásság s a munka, fájdalom, nagyon is csekély jutalmának a minden irányu okszerű takarékoság szem előtt tartásával való felhasználása által a szorgalom és takarékoság az okszerű, rendszeres gazdálkodás az egyedüli fegyver, mely a nehéz viszonyokban rendelkezésünkre áll. Akik e fegyverekkel kellően élni tudnak és akarnak is, azok fognak rendelkezhetni az idővel s be fogják már látni anyagi romlás nélkül a közgazdasági viszonyok rendes mederbe való zökkenését.

A jelzett nehéz közgazdasági helyzet nemcsak nálunk és nemcsak mezőgazdaságunkra hat, de világszerte a közgazdaság minden ágazataiban érezteti romboló hatását.

Első jelensége a pénznek már sok idő óta nem tapasztalt megdrágulása, s ennek alapján a pénz vásárló képességének súlyedése, mi okvetlen maga után vonja az áruk értékének rohamos, indokolatlannak látszó csökkenését, felkelti a bizalmatlanságot, minek folytán a rendelkezésre álló pénzeszközök is nemhogy termékenyítőleg hatnának a közgazdaságra, de visszavonulásuk által csak az általános pánik terjesztéséhez járulnak hozzá.

A piacon nem állván elég készpénz rendelkezésre, a vevőre nem találó felszaporodott áru a sürgős kínálat által újabb és újabb árveszteségeket idéz elő! és ez így megy körforgásban, folyton nagyobb és nagyobb bajokat idézve elő, melynek súlyát első sorban a különböző termelési ágak termelői érzik meg! Azok a körök, kik méltányosságuknál, aránylag gyenge vagyoni erejüknél és valljuk meg, egyéni tájékozatlanságuknál fogva is legkevésbé képesek a védekezésre.

Ha piacainkon a nyers termények ára rohamosan hanyatlík, hányadik gazdátársunk gondol arra, hogy az ár előtte indokolatlan depressziójához lényegesen hozzájárulnak a transvaali és kínai háborukra Európából kijönlő milliók és millióknak a közgazdaságban jelentkező hiánya? Hányadik keresi az olcsó világgrészbéni okát a német birodalom koloniális politikájának újabb irányzatában, vagy a távoli nagybani árukereskedelmi szabályok némely hiányos felszeg szabványaiban, melyek alkalmasak a kereslet és kínálat közti örök törvény felremagyarázására s az árképződések indokolatlan be-lyására. Bár mi csak a mi kis körünkben mozogva a gazdasági élet általunk meg nem érthető viszonylatainak okát ott keressük, ahol az ránk nézve legelőször is legélesebb formában jelentkeznek, piacunk rossz helyzetében, kereskedelmünk szűkkeblésében. És csoda-e, ha ily körülmények közt az általános közgazdasági válság a megelhetés folyton szaporodó gondjai végeredményében egy társadalmi válság szülőanyja lesz, melynek jelenségei már is észlelhetők, szembe állítja egymással a közgazdaság különböző faktorainak munkáit, okolva egymást helyzetük, a közös helyzet súlyos, nehéz voltáért? Nekünk, kik a dolgot helyzetünkben kifolyólag magasabb, általánosabb szempontból itélhetjük meg, kötelességünk oda hatni, hogy közönségünk a helyzet okairól lehetően tájékozva legyen s elkerülhessük legalább a különböző gazdasági tényezők ellentétes állás-foglalását! Munkáljon ki-ki a maga hatáskörében szorgalommal, érvényesítse munkakörének minden kínálkozó előnyeit, legyen bizalommal a más téren működő gazdasági tényezők iránt, mert a jelen nehéz helyzetből csakis a gazdasági tényezők helyes, arányos összműködésével lesz lehetséges kiszabadulni.

A gazdasági egyesület ez évi közgyűlését ezennel megnyitom.

Az eljenzéssel fogadott és nagy figyelemmel hallgatott szép bevezető után Székelyhidy Viktor gazd. egyt. titkár évi jelentését olvasta fel, melyben részletesen beszámol az egyesület egész évi működéséről. A kimerítő és ügyesen szerkesztett jelentést jövő számunkban egész terjedelmében fogjuk közölni. A közgyűlés az egyesület titkárnak hasznos és buzgó munkájáért köszönetét fejezi ki. Gáspár János egyesületi igazgató előterjeszti az egyesület pénztári hivatalának jelentését, melyből kiemeljük a következőket: Az egyesület vagyona 13910 kor. 52 fillér. A folyó évi költség-előirányzat 10936 kor. 20 fillér bevétellel és 10832 kor. kiadással van előirányozva, melyben benne vannak a népies gazdasági előadások, az államtól nyert államszegély és az előadások költségei is. A közgyűlés Balogh Ferencz pénztárnoknak lelkiismeretes és pontos működéséért köszönetét fejezi ki. A folyó ügyek során elsőnek az erdélyi gazdasági egyesületnek a magyar képviselőházzal intézett és a katonaságnak aratási időre való szabadságolása tárgyában az egyesülethez pertolás czéljából áttett feliratának tárgyalása képezte. Az átirathoz elsőnek Dr. Szaniszló Albert szólalt fel, az átirat egyszerű tudomásul vételét javasolván. Zeyk Kálmán ellenkező nézetet van; melegen pártolja az átiratot és igen helyesen indokolván azon fontos okokat, melyek e munkaerő rendelkezésre való bocsátását kívánják, ajánlja az átirat pártolását. Hason értelemben szólal fel Dr. Winkler Albert is. Tudomásul veszi a közgyűlés, hogy az elnökség a folyó évben is intézkedett az iránt, hogy a tenyész-állat-kiállítás megtartassék, s gondoskodott a díjakról; a közgyűlés megbizta az elnökséget, hogy a május hó 4-én Nagyenyeden megtartandó állatkiállításra nézve az előleges lépéseket megtegye. Határozatilag kimondja a közgyűlés, hogy a mezei munkás- és gazdasági cseledepnztárba mint alapító tag lép. Az indítványok során tárgyalta a közgyűlés Dezső Zsigmondnak az egyesülethez írásban bejelentett azon indítványát, melyben javasolja a közgyűlésnek, írjon fel a földmívelésügyi miniszterhez, hogy a krakkói kincstári erdőből a megfelelő tölgyfa anyagot engedje méltányos árért szőlőkaróknak felhasználtatni. A közgyűlés az indítványt elfogadja és megbizta az elnökséget, hogy a megfelelő felterjesztést tegye meg. Az érdekes és igen látogatott közgyűlés a déli órákban az elnök életésével érte végét.

Vidék.

Verespatak, 1901. márczius 22.

Verespatak nagyközség az összetartás, testvériség fényes tanujelét adta ismét e hó 21-iken. Tudomására jutván a községnek, hogy Tóth Kálmán jegyző az ohábai jegyzői állásra pályázott, hol megválasztása már csak napok kérdése volt, Dregán János és társai (körülbelül huszan) rendkívüli közgyűlés összehívását kérték, hogy módot találjanak az annyira szorgalmas, népszerű és közszeretben álló jegyző itt tarthatására. A közgyűlésen majdnem teljes számban jelentek meg a tagok. Ott voltak: a járás főszolgabírája, a róm. kath. görög kath., görög keleti lelkészek, a járási és községi orvosok, stb. A közgyűlés egyhangulag elhatározta, hogy egy küldöttség keresse fel a jegyzőt és kérje a közgyűlésen való megjelenésére. A jegyzőt lelkes eljenzéssel fogadták. Incze Antal, a járás főszolgabírája beszélt a közgyűlés nevében, kérve, hogy a közhajnak, ha csak lehet, tegyen eleget, és tekintve azt a ragaszkodást, melylyel a község minden tagja iránta viseltetik, maradjon körükben.

Kön ekig meghatva válaszolt az ünneplést és látva a közszületet illetően megnyilatkozását, kijelentette, hogy pályázatát visszavonja, inkább marad Verespatakon kevesebb dotatóval, mert ily összetartást és elismerést ritka helyen talál az ember. Zugó „eljen“ hangzott fel erre és a közgyűlés nagy örömmel oszlott szét, mindenki vivén magával az örömhirt: „Szeretve tisztelt jegyzőnk itt marad közöttünk.“

K. I.

A vármegyeház felavatása.

Tavaszi napsugár vidám, meleg fénye
Árad e palota oszlopos terembe.
Világosság van itt, s eme ékesseget
E teremből soha ki ne cresszettek!

„Legyen világosság!“ parancsolá az Ur...
Setétben, gyáván az alatomosság tur.
A fényes igazság világosságban nól,
Ez áradjon ide mindig, mindenfelől!

És miként pajzstokora a sas erőt jelent,
Erősségek legyen a magasban és lent
Egyforma igazság minden cselekvésben,
Tegyétek gazdag, vagy szegény érdekében!

Ujak e falak... de megyénk zászlajára
Tűzettek csak ama régi jelszót rája,
Melyet eltiporni száz ellenség támadt...
Egyenlőség, Jog és a szent Szabadságot!

Ez a mai napnak éltető melege!
Ez legyen veletek örökkön-örökre!
Ez tanít mindenkit, ifjan vagy öregül,
Fogadást emelni, hogy... rendületlenül!...

És rendületlenül egymás mellé állva,
Értsük meg hát egymást végre-valahára...
Feledjük, mit a mult sirjába eltakart...
S Istent együtt kérjük, hogy... áldd meg a magyart!
Tótháti.

Vegyes hírek.

— Lapunk t. olvasóit tisztelettel kérjük, hogy előfizetéseiket, valamint a hátralékokat a kiadóhivatalhoz sürgősen beküldeni sziveskedjenek.

— Legfelsőbb elismerés. Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi m. kir. miniszter külön leirattal tudatta vármegyénk főispánjával, Zeyk Daniéllal a méltóságával, hogy Ó Császári és Apostoli Királyi Felsége a párisi nemzetközi kiállítás érdekében kifejtett működéséért méltóságának legmagasabb elismerését kifejezni méltóztatott.

— Személyi hírek. Dr. Bartók György ev. ref. püspök, Zeyk Gábor, Dr. Werner Gyula és Szöcs Pál orsz. képviselők a vármegye ünnepélyes közgyűlésére városunkba érkeztek. — Csaszny Valér, a 21-ik honvédegyezred ezredese, az Enyeden állomásozó zászlóalj felülvizsgálódó városunkban időzik.

— A m. kir. vallás- és közokt. miniszter a nagyenyedi kollégium tanító-képződjének elismerését fejezte ki a párisi nemzetközi kiállítás magyar része közoktatási csoportjainak sikeréhez való hozzájárulásért. Nevezett tanítézet főképpen az adminisztrációt és tanulmányi előmenetelt feltüntető táblázatokkal, kimutatásokkal és dolgozatokkal vett részt a kiállításban. Örömmel gratulálunk ezen derék intézet buzgó igazgatójának.

— Elismerés és kitüntetés. Darányi földmiv. miniszter köszönetét és elismerését nyilváníttotta Mauthner

Ödön cs. és kir. udvari magkereskedőnek azon hazafias tevékenysége és közreműködéseért, melyet a párisi nemzetközi kiállítás magyar osztálya sikerének biztosítása érdekében kifejtett. Fiát, Mauthner Alfrédet pedig Ó Felsége ugyancsak a párisi kiállítás magyar osztályán kifejtett ügybuzgó tevékenységeért az arany érdemkereszttel tüntette ki. A fiatal alig 23 éves képzett és törekvő kereskedő valóban rászolgált a kitüntetésre, mert a kertészeti kiállítás rendezésében — ami oly fényesen sikerült — nagy része volt. Szívvel gratulálunk az apának a fiához; mert a kitüntetés fényessége reásugárzik az apára is, ki mindkét fiát úgy nevelte, hogy ők is diszere fognak válni a hazai kereskedelemnek.

— Gyászhir. Az erdélyi ev. ref. egyházkerületnek, közelebből a kolozsvári ev. ref. theol. fakultásnak gyásza van. Ékesszólásáról híres professzora: Molnár Albert, f. hó 22-én meghalt. Alig egy hete, márczius 15-én még megkapó szónoklatával magával ragadta hallgatóságát a theol. ifjuság hazafias ünnepén, s bár látszott rajta a fáradtság, lankadság, ki gondolta volna, hogy ilyen hamar megpihen? Alig hat éve foglalta el állását Kolozsvárt s ez idő alatt bebizonyította, hogy méltó arra a hirre, mely ékesszólásáról beszélt. Valahányszor a szószéken megjelent, sajátos meglepő ellentétekben, közvetlen hasonlatokban gazdag szónoklatával mindig megtalálta az utat hallgatói szívéhez. Ötvenkét éves korában érte beszédes ajkait az örök némaság. Teme-tése f. hó 25-én volt. A gyászszertartást dr. Bartók György püspök és Kenessey Béla theol. igazgató végezték. A boldogultnak főbb életrajzi adatai: Született 1849. Héderfaján; tanult Maros-Vásárhelyt és Nagy-Enyeden, majd két éven át külföldön hallgatta a theol. tudományokat. Hazatérve, előbb tanár, később pap lett Maros-Vásárhelyt 1895-ig, mikor Szász Domokos a theologia practica tanárának hitta meg Kolozsvárra. Szerkesztője volt az egyházkerület hivatalos lapjának; elnöke az erd. ref. egyházi értekezletnek s a mult évben egyetemes konventi tagnak is megválasztották. Irodalmi munkásságát cikkein kívül „A drámai költészet-ről“, „A tragikai színről“, „Oidipus Kolonosban“ cz. mélyreható tanulmányain kívül kitűnő egyházi beszédek képezik.

— A „Nagyenyedi Iparos Önképzőkör“ márcz 24-ére hirdetett közgyűlése — a megjelent tagok csekély száma miatt — folyó hó 31-ére halasztatott.

— Szakképzett könyvvezető ajánlkozik az esti órákra kereskedelmi és iparvállalatok könyveinek egyszerű avagy kettős könyvviteli módszer szerinti vezetésére. Ugyazintén elvállal tanítványokat a könyvitel, levelezés és irodai munkálatokban való kiképzetésre. — Czím a kiadóhivatalban.

— Az „Ellenzék“. Lapunk vidéki előfizetői részére az „Ellenzék“ előfizetési utalványait mellekeltük mai számunkhoz. Az „Ellenzék“ nem szorul arra, hogy mi ajánljuk azt olvasóink figyelmébe, mert aki egy igaz független és jól értesült erdélyrészi napilapot akar olvasni, az bizonyára az „Ellenzék“-re fog előfizetni.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság
Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Sz. 250—1901.
tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A marosújvári kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság a maros-ludasi takarékpénztár végrehajtató javára Magyar József s társai végrehajtást szenvedők ellen 20 korona tőke, ennek 1898. évi márcz. hó 17-ik napjától járó 8% kamatai, 118 korona 38 fillér eddig már megállapított, valamint az ezután felmerülő költségek s ugyancsak végrehajtató javára bekebelezett 160 kor., 60 kor. és 120 kor. tőkék s jár., s az ezennel esatlakoztatott „Albina“ takaré- és hitelintézet javára bekebelezett 100 kor., 70 kor., Asztalos Márton javára bekebelezett 48 kor., a kisküküllőmegyei takaré- és hitelbank javára bekebelezett 290 kor. és Matea Demeter javára bekebelezett 225 kor. tőkék s járulékaik kielégítése végett az újabb árverést az 1881. LX. t.-cz. 187. és 167. §-ai alapján a gyulafehérvári kir. törvényszék (marosújvári kir. járásbírósa) területén levő ozdi 35. számú telek-jében felvett s Kocsis Ferencz nevében álló A + 1 r. sz. 6869 hr. sz. belsőségre 500 kor., a 3. r. sz. 247/2 hr. sz. szántóra 20 kor. 90 fill., a 6 r. sz. 422/27 hr. sz. erdőre 94 kor. 60 fill., a 8. r. sz. 528 hr. sz. szántóra 27 kor. 50 fill., a 10. r. sz. 628 hr. sz. szántóra 234 kor. 30 fill., a 21. r. sz. 1146/26 hr. sz. legelőre 56 kor. 10 fill., a 27. r. sz. 1603 hr. sz. szőlőre 16 kor. 50 fill., a 28. r. sz. 1633, 1634 hr. sz. szántóra 34 kor. 10 fill., a 33. r. sz. 1901 hr. sz. szőlőre 15 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeli.

Az árverés 1901. évi április hó 3-ik napján délelőtt 10 órakor Ozd községházánál fog megtartatni.

Árverezni szándékozók végrehajtatók kivételével tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy a 3333/88. I. M. számú rendelet 8. §-ban felsorolt óvadékképes értékpapírban az árverés megkezdése előtt a kiküldött kezéhez bnatpénzület lenni, vagy annak a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről az elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírósa mint tkvi hatóságtól.
Maros-Ujvárt, 1901. január hó 24-én.

3413 1—1

Sólyom,
kir. albiró.